

kajetan ković

b-74499311
romansa

Budi more, ja ēu biti beli jarbol
mesečine,
i ljubav prve večeri.

Biću nežnost za pesak tvojih igara
i uho među algama uspomena,
more,
školska za reči i tišinu,
ptica za odgovor,
more,
biću dah za twoju prvu predanost,
plavi cvet za tvoj prvi dlan.

Budi more, ja ēu biti beli jarbol
mesečine,
i ljubav svake večeri.

Biću želja za tvoja vrela usta
i velike slatka kapljaju vode,
more,
biću grlo na tvome delom vratu,
ruža na ramenima,
more,
biću rana i krik iz tvoje rane
po visokoj hladnoj vatri zvezda.

I posle

ja ēu biti more, ti ćeš biti crni jarbol
bola
i ljubav zadnje večeri.

b-74499319
roboti

Roboti koračaju.
Prvi robot je četvorouglast.
Kamen u njegovoj ruci

je kocka.
I kocka je oduvek kocka
i sve što postoji — kocka je.

Roboti koračaju.

Drugi robot je okrugao.
Kamen u njegovoj ruci
je kugla.
I kugla je oduvek kugla
i sve što postoji — kugla je.

Roboti koračaju.

Kamen na nebnu, kamen na zemlji
nema izbora.
Danas je kamen, sutra je kocka.
Danas je kamen, sutra je kugla.
Danas je kamen, sutra robot.

Roboti koračaju.

Kocka će razbiti kuglu,
Kugla će smrskati kocku.
Jer kocka je oduvek kocka.
Jer kugla je oduvek kugla.
Roboti koračaju.

Dok kocka bude četvorouglasta.
Dok kugla bude okrugla.

b-74499325
geometrija dana

Kroz grad kocki i kvadratova
korača usamljen čovek.
Kako bi rado sakrio svoje nežnosti
u grančici zone.
Kako bi rado sanjao o velikoj muzici
u plavim paviljonima.
U starom parku bi čekao
da mu izraste žbun u dlanovima.

Ide čovek
i sve nežnosti su kvadratne,
sve sanje su pravougle,
svi žbunovi su ūzezni,
odbacuju varljive oči.

Izdaleka
kroz geometriju dana
gleda veče.

Prisanjace iz miraka
paviljone u žbunje i topke potoke.
Čovek će opet pokupiti svoje oči
u njima će spavati mrtvi leptiri
u grobovinama od suza.

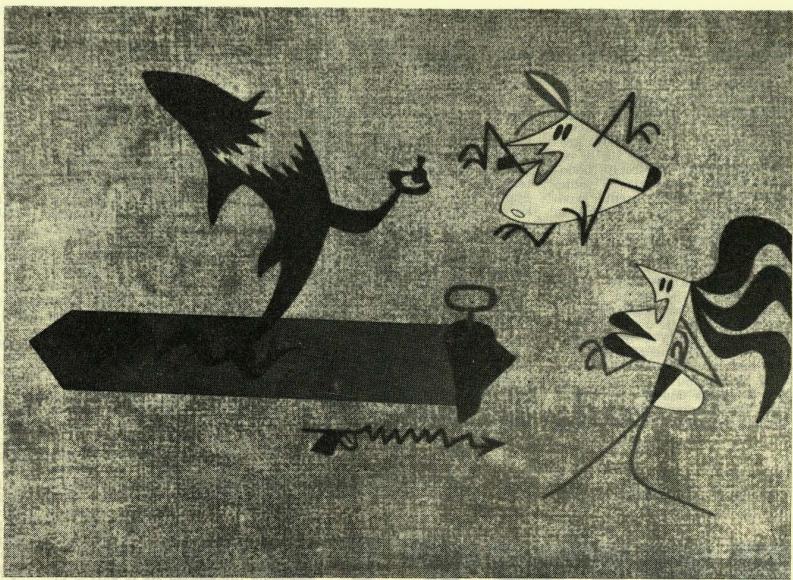
b-74499391
očenaš

Oč naš, Veliki Stroju,
ti, koji nam daješ i uzimaš
boju, oblik, ime,
koji bi želeo da smo svi jednaki, jednaki, jednaki
kao strojevi prema twojim slici i prilici,

ti, koji si zabranio trnova stabla,
jer su se twoje ruke
ubole na trnu,

reci

gde sada da rastu
boli bagremova?

SUROGAT režiser i gl. crtač d. vukotić

filip
david

drugi život

Posle dužeg vremena našli su se na okupu. Kao da su se dogovorili, među njima nije bilo nikakvih razlike, ni u odevanju, ni u ponasanju. Bili su ozbiljni i čutljivi. Nosili su siva odela i crne rukavice. U mukloj tišini čuli su se samo njihovi koraci. Umro je Mihail. Išli su za kovčegom sa njegovim telom od kuće do groblja. Padala je sitna kiša, čitavim putem su gašili kroz blato. Kada je kovčev prijet raci, jedna pokisla ptica u visini dugo zakrešta. Svi digoše glave. Zatim zavlada tišina; spuštaju sanduk konopćima, staviše malo zemlje odozgo i razidoše se.

Petačest časova kasnije, u ono doba između dana i noći kada se tama povlači a iz dubine pustoga neba izvire zora, ultom je isao jedan čovek. Vraća se kući. Kragnom od kaputa zaklonio je lice. Duvao je hladan vjetar. Pramenovi magle vulki su se iznad samog plodnika. Covek je meko i lako, gotovo posakupiće, usao u kuću, popeo se na sprat, otključao vrata i zakoradio u sobu. Preostalo je još malo do jutra. Zastao je kraj prozora posmatrajući sivo nebo. Lice mu je bilo žuto, nepratično, kao zaličeno voskom. Kapci prozora su se tresli; vjetar je uzdisao. Došlo je vreme da se krene na posao. Covek ute torbu i pogunte glave, ukocenog pogleda, izade na ulicu.

Na ulici je sada bilo dosta ljudi koji su žurili da ne zakanse. Kada ugledaš ovog visokog, hladnog i nepristupačnog došljaka primetno se unesmiriš. Poznavali su ga od ranje. Nisu očekivali da će ga ovde, i u ovo vreme, videti. Oni su se sa njim oprostili, a on je na neobičnjim način nastavljač da živi. „Mihail se vratio“, šaputali su mu sedusobno. „Hej, Mihail!“ vulki su, pokusujući da mu se približe. Mihail okretnu glavu. I svi začuši dugi, mukli, šteteći uzdah. Beše to izraz bola, ali i radost što je ponovo među njima. Zatim produži ulicom, ne osvrnuti se. Ljudi su počkušavali da ostanu znaci, ipak, u svim glavama se javila ista mučna i strašna pomisao: Da nije juče zabunom sahranjeno živi Mihail?

Ali, ne! Kada se proširio glas, da se Mihail vratio, mnogi su pojhriši na groblje da se urede gde je istina. Grob je bio nedirnut, sanduk još uvek dobro zakovan i duboko pod zemljom. To je sve smrilo, ali nije nimalo doprinelo rešenju zagonetke Mihailovog povratka.

Dosta starih prijatelja pokuša da mu pride na ulici. Ko god mu se približio i malo bolje zagledao u lice, ustuknuo je korak nazad, svladavan stravom. Ovaj čovek je svakom svojom ćrtom, svakim svojim pokretom, neodoljivo podsećao na Mihaila. Međutim, bilo je nečeg strašnog u samoj pojavi. Čitava lice bilo je isaranom krupnim, ljubičastim pegama. Izgledalo je da je u toku protekte noći pretrpeo bezbroj patnji i pojizvanja. Ubroj se njihove skupi poveća gomila ljudi. Postavljali su ga pitanja, smešna i glupska, i isti mah. Tapšali su ga po ramenu, tako da je posrtao, vulki ga za ruke, izražavajući na ovaj neobičan i pomalo divljaci način iznenadenje što ga ponovo vide. Stajali su sedeli i čučali oko njega. Mihail nije odgovarao na njihova pitanja, mada je svima bilo jasno da on želi nešta da kaže. U nekoliko navrata otvarao je usta i govorio. Svi su začutali, napregnuti osluškujući. Ali, kada nisu čuli nijednu glasnu, shvatljivu reč, nijedan zvuk pristupačnog njihovim čulima. Međutim, Mihail je govorio na svoj način; on je čak venovao da ga čuju i pažljivo slušaju. A, opet, i sam je mogao da se uveri kako pravot spoznaju nema. Dizao je ruke i kriješ lič, nagnjući se čas na jednu, čas na drugu stranu. Na kraju krajeva njezini govorni organi su stvarali neki tanki, piskutav glas. Govorio je sve brže, padajući u zanos. Sa strane počušaše da ga prekinu, taj jezik je bio posve čudan;

za njih nepriviljatljiv. Uskoro su izmeša bezbroj kričavih, krestavih, promuljkovih glasova. Nastala je takva i zbrka u kojoj nikog niko nije razumevaо.

Mihail je neko vreme govorio, klimao glavom i vrteo se u mestu. Zatim je naglo začutao. Staviš, kao da su mu njihova lica postala sasvim tuda. Stajao je i ponašao se kao što se Mihail uvek ranije poнашао: glavu je držao malo iskosa, bojažljivo skrivaјući tanke prste, pretvarajući se da pažljivo sluša. Onda se iznenada, kada je niko nije očekivao, izdvojio iz velike grupe. Čitav jedan njegov rukav ostade u nečijoj šaci. On je sada praćen pogledima zapanjenih posmatrača, bežao nazad svojoj kući. Uskoro nestade u jutarnjoj izmaglici. Svima se činilo da će užasna nemogućnost sporazuma i uspostavljanja bližeg dodira, tajna koja ih je zaувек odeličivala i restabiljala od Mihela, učiniti život tog stvora do te mere besmislenim da će novo, ali sada nepovratno, isčeznuti sa ovog sveta. Pogli su glave i krenuli na posao.

Kada se vratio kući, Mihail je počeo da hoda po sobi. Njegovo lice nije više izražavalo blagu začudenost; skriven od sveta, daleko od sviju, sam u svom skrovistu, poprimao je mračan izgled zlog stvorenja. Grebaš je rukama po stolu, izražavajući tihinjumlanjem skriveni bol. Trebalo je da ode na posao; radno vreme je odavno počelo, ali danas više nije želio da napusti bezbednu jazbinu. Osećao je potrebu da izgradi svoje obaveze; strast za nedoljčinim ponasanjem bila je jaka kao i svaka druga vrsta požude i pohote. Urođena bojažljivost nije mu dopuštala da ovaj skriveni obračun prenesu na širi plan; u prisustvu ljudi već samo osećanje suvišnosti stavljašo ga u položaj podredenog i unapred pobedenog borca.

Vreme je prolazilo. Ljudi su se vraćali kućama. U gomilama su hodali ulicama. Neki su ulazili u Mihailovu kuću. Zeleli su, po svoj prilici, da ga obidu i raspitaju se zašto je danas izostao sa posla. A, opet, i sam je učinio. Čitava zgrada podržavata od nekog unutrašnjeg potresa. Ljudi su se sasvim slabno njihali, ne gubeći vlast. Ovako spola posmatrano, bilo je sve u redu. Međutim Mihail nije mogao da se osloboди neobičnog predosećanja urođenog izvensim životinjskim vrstama predosećanje koje je predznak bliske katastrofe. Ovog puta to veće varika. Ništa se ne dogodi. Samo se povrati onaj službenik; uporno je stajao iznad Mihailove glave, premeštajući se s jedne noge na drugu, strašan u svojoj upornosti. U njegovim pokretima nije bilo grubosti, a u rečima zavisti ili mržnje; on Mihaila jednostavno nije priznavao, i za njega, simešno je reći, Mihail nije postao. Bilo je potrebno mnogo

LOMAČA

FANTASTIČNA
POEMA

PROLOG

Pijani vepre u izmaglici što juriša
Na moje prozore mani se čorava posla
Tužan sam i tvoj bes ne vredi
Ni prebijene munje drugo
Mzim nasilje svake vrste čak
I nasilje rođene glave
Cupavе i plave koje odjednom hoće
Da odem do stola i sednem da
Uzmem svesku i najčrnu olovku
I pišem ove reči
Koje će proglašiti svojim
Jednim naslednicima

HOR BITNIKA:

Nikom ni reči samo nek ruke kruže
Neka se prolama veo šume i vode
Ovo se vreme pretvorilo u
Nikom ni reči
Neće se više otvoriti vrata
Lobanje sveta bez škrpe i loma
O zeleni vetr iz trave koraci
Bilje sve pretvoreno u misli
Ne može objasniti nemir koji me raspinje

PESNIK:

O sebi pitam krušku i o metku
Osmarocenom zubu proslog vremena
DOKAD JEDAN DRUGOG DA ŠTEDIMO
(Mačka se isteže na sljepek planeti
A mislivi ispijamju treći večnost
U međuvremenu dozvoljavam lipama miris)

ULIČAR PATETIČNO KRV U GLASU:

Bio bih petao koji budi planinu
Bio bih vuk
Dan me za danom pogoni
Bio bih mraz bez kompasa
Nespretni golub na trgu Svetlosti
Bol me za bolom pogoni
Moram letos vaspitati ostrvo
More se iziloz koko ga ubediti
Bio bih more
Bio bih uzvaren kostur na mrazu
Tupo odzvanja dodir, tela i mraza
Na stramputici uma

upornosti i grube sile da se ovaj napasnik udalji.
Ipak, posle svega, ostade mučan utisak da postoji neko potpuno predviđa Mihaelov povratak.

Isto su već malobrojni prolaznici mogli videti Mihaelovu senku kako luta kraj prozora. Nije palio svjetlo; u vedrim noćima kada je ova, mesečeva svetlost je obilno punila sobu. Igrao se kroz djete. Lutao je satima po sobi u somnabulskom raspolaženju, dodirujući mrtve, hladne predmete oko sebe, smjejući se kratkim, isprekidanim, stravičnim smehom. U trenutku kada začuće ljudski glas, ili kroz prozor ugleda spletenu siluetu nekog prijatelja koji se približavao njegovoj kući, sakriva se iza zavesa, zaustavljajući dah. Tako skriven, obavijen srebrastom zavesom više lici na leđ nego na živo biće. Ni u prisustvu drugih, nijemu sličnih stvorenja ne može da se oslobodi tegobnog osećanja usamljenosti. Tamo gde prolazi kraj ljudi ili između njih, kao da prolazi kroz njih. Zato čitave sale provodi u sobi.

U ovim noćnim časovima pošto su svi otisli na počinak da se u sru priprema za sledeći radni dan, Mihael je, obasan hladnom, bledom svetlošću razmisljavajući na svoj bezazlen, pomalo iskrivljen način, počeo odista da veruje kako je on gradan neki druge zemlje. Ne znajući za ono što se već ranije odigralo, za smrt koja je stavlja svoj pečat na sve što je činio, ili nameravao da učini, verovao je u obumanu, najveću od ovih obmana, da izvan ovog zemlje postoji neka druga zemlja, izvan ovog načina sporazumevanje drugih, nijemu dostupni načini sporazumevanja.

Pokako se pridiže na prste i osvrnu oku sebe. Sve beše pusto. Pa ipak, ostade oprezan. Koristeći senke predmeta, tih, gotovo nečujno, napusti sobu. Kao da ga neko goni, žurio je uskim, mracićim, sporednim ulicama. Želja da pobegne iz ovog tudeg kraja postaje njegova opsesija. Još zadihan uspe da neprimenjen uskoči u prvi noći vozi koji je upravo izlazio iz stanice. Vozio se dug, kroz tamu. Nije video lica sa putnika; sedeo je u potpunom mruku. Samo su odnedenjak dopirali mučki udari, a ponovno predosećanje bliske opasnosti nagni Mihaela da se čvrsto brihvati za sedište. A ujutru, kada voz uz tresak stade, i on izade napole, ponovo se našao na istom peronu sa kojeg je posao. Ljudi su izlazili iz voza i žurili na posao. Mihael je još malo obilazio oko stanice, a onda ga ponese reka ljudi, to je uskoro, zbumjen i pokušnjen, ponovo sedeo na svom radnju mestu.

Kome je mogao da priča o ovom sumornoj avantuiri? Prošlo je nekoliko dana, a da se ni jednom nije obratio ljudima oko sebe. Učitivo su ga pozdravljali. Bili su pristojni ljudi. Njihove zadnje provore su počazale da je kovčeg sa Mihaelovim telom još uvek nedimnut, zakopan pod zemljom. Svakog dana, u slobođenim časovima, odlazili su na groblje da preminulom prijatelju odaju poštu i polože buket svežeg cvetca. I poređ svega toga nisu ismejavali ovog drugog Mihela, mada im je, istina, njegov život izgledao neopravdan, besmislen i neprirođen.

Zadnji Mihaelovi postupci potvrđivali su ovo mišljenje. Oblačio se sasvim čudno. Ni ranije nije imao ukusa u odevanju, sada se to naročito opažalo. Uočavao je da mu crvena, zuta i sarena odela lepo pristaju. Bez imalo stida izlazio je u raznobjojnim no-

PESNIK:

Izlepšala je žar ptica iz moga oka
Siguran sam da propadam u bunar čela
Paraliza me veže za polaz tvoga boča
Pesma je moja ka jugu oditele
Odseču u mestu gde su drvene ploče
...zad vrata puste i crne kao gar
Neka se prsti u plavoj kosti ukode

JAKOB GROBAROV UPADA:

Umreti poludeti uglavnom ista stvar

PESNIK NEMO:

Ti ćeš se kidati nad imenom i slično
Jer ja sam bio otisao i ništa
Na report smrti da se prijavim lično
JOS JEDNA ŽRTVA VECITOG RAZBOJIŠTA

LJUBAVNIK LEDI SMRTI:

Svejedno je
Knjiga je zaboravljači cvrčak i slova ja
(Zar ste misili izdanci)
Iz bukovika mački izvire hlad
Pa ne shvatam ni jednu stranicu
Ni jedno slovo ni dva ni dodir
Ležeći na hlebu kao polubes
Obecavam sveći plamen
A sebi život oproroste cvetovi
A sebi smrt dobrodošao crve
(Zar ste se ocrnodanili izvori)
Iz lipovog sunca istaku sistemi
I pare se na visoravni pored mene
(Rodio sam biće oprostil ludost
I zverinjak nahranio sukobima)

DVA STIHA O ŽIVOTU

Zemlji će vratiti njenog sunca isto
A tebi večnost najlepši venac spremna

EPITAF

Kada iz moga oka bude jablan izlisto
Seti se plavokosog dečaka koga nema

ARTUR REMBO ISPOD ZEMLJE I MORA:

Neko je pre mene pročitao otkose
Pa su se reči kao zmije ostravile
U iskri hlorofila
Zalutao sam medu izmenadene stabljike

gavicanama na ulicu i prolazio kroz gomilu sveta. U trenucima kada su se ljudi smajili zagledajući ga, on se naročito šperio. Njihao se jevo, desno, uzvrajući što ga svih posmatraju. Dosta je bio smeaš, ali oni koji ga posmatraju, počeće se osedati nespokojo. Gledajući Mihaela i sami su u sebi gušili skriveni želju da se ponosaši kao on; svi koji su mu stajali na suprot, u suštini su bili razdijeljeni, sporazumevali su se na različite načine: dok i njihov govor za koji su se do pre izvesnog vremena mogli zakleti da je jedinstven, sastojao se iz čitavog govora nijansi, posedovanje je ranije neučenoj sviljnosti... Bilo je izvesno da je Mihael izgubio moć snalaženja. Zato ga je trebalo žaliti. Više nije pravio granice između dozvoljenog i nedozvoljenog. A da je, u početku, toliko drugačiji, toliko iskrivljeniji jezik na kojem mu se moglo objasniti što će sme, a što ne sme?

Ona je odjednom izgledao da Mihael nešto nalaže. Često je u većerne časove, verujući da ga niko ne posmatra, prolazio groblju i latao oko grobljanske ograde. Vetur je tresao krstače. Hujao je valjujući lisće. Mihael ni sam nije bio načisto šta hoće, što ga prisiljava da ovako neodredeno bludi ovim tužnim i samoljeminim krajem. U smesnoj odeti savim joj odudara od tamne, smrneni i hladne slike ovog predela koji se sastoji od dugog i niza zlokobičnih humki. Stajao je kraj ognade opuštenih udova, miltavog tela. Zatim se kretao okolo, kao općinjen, teško, trorno i spor.

Savim je prestao da odlazi na posao. Vidali su ga u kasne noćne sate kako se vraća iz tajanstvenih, usamljeničkih šetnji. Tamo gde je prolazio Mihael prolazila je tijesna. Više sada se dogadalo da je zastajao nasred ulice, pokušavajući da se priseti gdje se nalazi njegova kuća. Vraćao se nazad, hodao gore, dole, sve nestabilnije, sve zastrašenije. I po čudnom običaju, kada su u pitanj u ovakvi nesrećni, on se u svojim nastojanjima da što pre stigne svojoj kući, sve više udaljavao od nje. Zanovao je ispod nekog prizemnog, osvetljenog prozora, pod vedrim nebom, u mračnog, tijek i postoj ulici. Budio se još pre svamu, prilazeći isprva zbumjenu, a kasnije bez ikakvog snobljanja, prvi, ne tako čestim prolaznicima. Nije mogao da ima objasni šta od njih hoće; oni, opet, nisu ni sanjali da on traži svoju kuću. Dolazio je do ružnih prepirki i žestokih svuda. Mihael je pokusavao da se fizički razvrstava. Njegova borbenost se, međutim, ubrzao gasila i on je prema ljudima, koji su se u većem broju okupili oko njega, dizao izmučeno lice; upornije nego ikada pre naprezao se da im nešto saopšti. Ali, blagi bože, pitali su se svi ti ljudi oko njega, zar on zna samo taj jedan jedini, nerazumljivi jezik? Sta hoće da kaže? Kakva ga taj dan, sasvim tudi, stran i dalek, kao i jezik kojim je govorio.

Bilo je predloga da se Mihael zatvori; u izvesnim trenucima, postajao je opasan po mri i bezbednost. Međutim, zar se može tvrditi da je jedan čovек lud samo zašto govoriti čudnim jezikom, što se smršno oblači i ponekad gubi moć orijentacije? To su isuviše bledi i slabli razlozi da se jednom stvorenju oduzme sloboda. Istina je da su vi dosadašnji Mihaelovi postupci u ovom drugom životu samo niz beskorisnih i nepovezanih radnji. Ali, oni nisu po-

Prvi put otkrivam tragove reči
Na njihovim kolencima
Korenje se hrani suglasnicima
Zemlja mi se daje sramežljivo
Vidite li prostor (ratni se kriku)
Ćujete li vazduh (kro trave)
Ponešte me ranjene livade
Ali svejedno nemaš uspomena
Neko je pre mene pročitao otkose

FIJKU METEORITA KROZ SAN:

Ko me to prelistava tražeći stranicu
Na kojoj je uzbudeni čitalac napisao
ZESTOKO VALJA PROČITATI DO KRAJA
I PORED JEDNOG LESA PERFEKTNO SE ZA-
VRSAVA

HOR MRTVIH BLIZÁNACA:

Ako te poseste mrtvi iz male trave
Pogost ih kao najčešćanje goste
Možda su to misli iz moje glave
Izmile su da budu slobodne lepe i prostate

PISMO MUŽJAKU OCU:

I zbiju pripremi svih šljiva i rakije
Skinji s tavana i onu staru pršutu
Hoću s tobom da pričam i da se napijem
Pod zlatnim borom na tome našem krušu

BEZVOLJNIK ISPISUJE NA SVOJOJ KOŽI:

Nadživeti leto puno stihova
Reč po reč — nebo na stolu
Slog po slog — ljubav
Nadživeti zvuk vremena znak biča
Korak po korak — usijano čelo
Udarac po noktima — istina
Moram moram oslobođiti Volju
Lice po lice — trg loptova
NEKO IZ MENE HOĆE DA POBEGNE

NARCIS:

Ako noć jutro zarobi — ništa
Ako devojka mačije pogleda — moja je
Imao sam ruku lepu kao avion
Umele je da peva šansonе i da se ruga
Oteže mi je kradljivci sjaja
Sada me oblažnjava nužnost reći
Posvadilo sam najzad svoja slova
O se obistilo o prsten merkurov

GLAS IZVAN PESME NALIK SABLJU:

Jedne jeseni jednog leta jednog proleća
Neke žene su prošle neki ljudi
Prečuti sve što na mene podseća
Učinite da se više ne probudim
OVE ŽENE IZ OVE ZIME OVOG PROLEĆA
LEPE ŽENE SU PROSLJE LEPI LJUDI
O UCINITE DA VIŠE NIŠTA NE OSÈCAM
DA SE NIKADA VIŠE NE PROBUDIM

sledica poremećene svesti, koliko smučenosti i zbijenosti. Bilo bi sasvim na svom mestu da je jednostavno prešao preko svih beznačajnih nesporazuma i potrošio se svome poslu. A on je, umesto toga, uporn, gotovo dosadno galamio na nerazumljivom jezikom. Čak i onog dana, kada su ga umornog i iscrpljenog prianjali u uskom precepu između dve kuće gdje se zaglavio i ostao u bespomoćnom položaju nekoliko dana, kada su ga, dakle, pronašli, preneli kući, počeli u postelu i blago prekrili belim čaršavom, on je povrativši malo snage, odmah započeo da prevrće jezikom, i priča nesto što oni nisu u kom slučaju nisu mogli razumeti. Bili su dovoljno uvidavni da ga slušaju, a onda su se i sami zaboravili, padajući u istu gresku, tešći ga na jezik koji on ne razume.

U jednom trenutku Mihael se uspravi, ukočen, bled – pravi mrtvac! Ljudske prilike su se rasplijavale pred njegovim očima, kao senke. Više nije znao ko je. U sredini u kojoj se rodio i umro bio je sada običan stranac.

Sve se izobilici i postade čudno: kuća u kojoj je živeo, ljudi koji su sedeli kraj njegove postele. Nastupala je dug predočenja katastrofa. Culi su se neobični šumovi, u sekundi sve se izokrenulo i isprevertalo; jednodjemo se nalazio u svetu potpuno novih odnosa. Na sve strane, kao posejane, mrtve biljke, kao ukočene stvari, pridržavajući se za predmete koji su imali svoj čvrsti oslonac na zemlji, visili su bezobični, naduveni ljudi. Držali su se da ne odlete. To se u ovom trenutku desavalo u Mihaelovoj kući, ali kada Mihael pride prozoru i proviri kroz njega, vide da su svi oni koji su se zatefili napolju, takože zastali, a zatim kada baloni poleteli u vis, uzahud počušavajući da se uhvate za neki usputni predmet, drvo ili kuću. Strašan, nerazumljiv i besmislen bes obuze Mihaela. Pojuni ka vratinu i izlete na ulicu. Zadnji ljudi, običajni se oprični rukama, postepeno se neslijedili na horizont. Mihael počinje da dohvati nekođu od njih i povuče dolje, ali su telo oslobođeno teže u zadnjem časnicama i tako naduveno i ružna penjala se sve više i više. Nije imao strpljenja da stane i čeka da ti ljudski baloni ponovo padnu i prizvise se za tle. Ovo što je putem ulicom, obuznalo ga je; jurio je putom ulicom. Obuznalo ga je mučno osećanje da mu se feli iznutra nadima. Unutrašnji pritisak težio je da se izjednači sa spoljnjim prisilom vazduha. Mihael nije želeo da se preda. On se savi i uhvati u vratima i izlete na ulicu. Zadnji ljudi su razlikovali, ni po odevanju, ni po ponasanju. Bili su ozbiljni i čutičivi, ponovo u sivim odelima i crnim rukavicama. Padala je sitna kisla. Svuda je vlastao težak, dubok mir; samo gore, u muštom nebnu zakrešta jedna ptica. Išli su za krovnjem sa Mihaelovim telom od njegove kuće, pa do groblja – vec dobro poznatim, blatinjavim putem.

Filip DAVID